

Upravo se ispunjavanje međunarodnih obaveza koristi kao glavni razlog divljačke izgradnje malih hidroelektrana. I dok privatni investitori u njima vide priliku za zaradu, organizacije za zaštitu životne sredine i inicijative širom regiona upozoravaju na njihovu štetnost i besmislenost.

Vlada Republike Srbije na poslednjoj sednici usvojila je Uredbu kojom se od januara 2021. godine petostruko povećava iznos naknade za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora. Uprkos višegodišnjim apelima organizacija civilnog društva i protestima lokalnih zajednica, država odbija da bude na strani građana koji se protive daljem ulaganju u male hidroelektrane putem naknade za obnovljive izvore. Osim toga, Srbija u narednoj godini preuzima predsedavanje Energetskom zajednicom, te bi trebalo da se vodi pozitivnim primerom zemalja kao što su Bosna i Hercegovina ili Crna Gora koje su najavile konkretne mere po pitanju zaustavljanja podsticaja i izgradnje malih hidroelektrana.

“Pre skoro godinu dana, nekoliko organizacija civilnog društva je premijerki Ani Brnabić poslalo otvoreno pismo u kom su je pozvale na izmene postojećih propisa i isključivanje malih hidroelektrana iz sistema podsticaja. Tada je predloženo i formiranje radne grupe u koju bi bili uključeni i predstavnici civilnog društva, a koja bi učestvovala u pripremi izmena *Zakona o energetici* i podzakonskih akata. Odgovor je izostao, a u međuvremenu je istekla i *Uredba o podsticajnim merama za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora*. Do danas, ne samo da nije započeo proces izmene *Zakona o energetici*, već su podsticaji uvećani petostruko. Vlada Srbije na taj način pokazuje da je ne zanima mišljenje organizacija civilnog društva o pitanjima koja se tiču svih građana”, podsetila je Nataša Milivojević iz WWF Adria.

Srbija prvenstveno zavisi od energije dobijene iz uglja i neophodno je što pre smanjiti emisije iz termoelektrana i okrenuti se obnovljivim izvorima, ali to nikako ne sme biti na štetu naših reka. Predviđena sredstva koja se izdvajaju za projekte malih hidroelektrana, a koja ni na koji način ne doprinose ekonomskoj niti energetskej stabilnosti zemlje, trebalo bi usmeriti ka povećanju proizvodnje energije iz ostalih obnovljivih izvora energije koja imaju manje štetan uticaj na prirodu i na mere za povećanje energetske efikasnosti. Pritom, i u tim slučajevima treba imati na umu uticaj na prirodu, životnu sredinu i na lokalne zajednice, kao i osiguranje transparentnosti celog procesa i pravovremeno uključivanje javnosti u donošenje odluka.

“S obzirom na to da se jedan deo predviđenih naknada za proizvodnju iz obnovljivih izvora izdvaja i za male hidroelektrane, potrebno je što pre napraviti reviziju propisa povlašćenih proizvođača, kao i ukinuti mere podsticaja za sve male hidroelektrane koje nisu izgrađene ili ne rade u skladu sa Zakonom. Potrebno je što pre pristupiti izmenama *Zakona o*

Vlada Srbije petostruko povećava naknade za obnovljive izvore energije kojima finansira uništavanje reka

energetici koje su prilika za Srbiju da trajno ukine sistem feed-in tarifa, i što pre pređe na sistem aukcija, i na taj način zaustavi dalju izgradnju malih hidroelektrana, kao i da se konačno okrene drugim, održivijim obnovljivim izvorima energije”, zaključila je Milivojević. U vreme duboke socijalne i ekonomske krize izazvane između ostalog i pandemijom virusa Covid-19, država mora da pronađe način da počne da gradi dugotrajnu ekonomsku, socijalnu i ekološku stabilnost celog društva. Zemlje regije već su počele da preuzimaju konkretne mere za zaustavljanje izgradnje malih hidroelektrana. Federacija BiH je najavila zaustavljanje svih mera podsticaja za MHE početkom 2021. godine, a nova crnogorska Vlada je najavila što skoriju zabranu njihove izgradnje. Došlo je vreme da i Srbija ide u korak s regijom, ali i ostatkom Evrope, te da dobrobit svojih građana stavi na prvo mesto.

Izvor: wwfadria.org